Hoezo geen banen? In het buitenland is werk genoeg

WERK /Al zijn er tekenen van economisch herstel, op de arbeidsmarkt is het nog steeds misère en die wordt dit jaar alleen maar erger. Lijdzaam afwachten is niet nodig: in veel andere landen is meer dan voldoende werk.

Fleuriëtte van de Velde

België heeft een tekort aan leraren, Duitsland zit te springen om fysiotherapeuten en crècheleidsters, Zweden ontvangt ondernemers met open armen, en in Canada lijken ze het begrip 'economische crisis' überhaupt niet te kennen: daar is werk in overvloed, vooral voor jongeren.

Terwijl in Nederland ook afgelopen jaar de kansen op een baan weer belabberder werden, zijn er genoeg mogelijkheden in het buitenland. In plaats van lijdzaam af te wachten tot de arbeidsmarkt hier eindelijk aantrekt, kunnen werkzoekenden de blik daarom beter verruimen. Want ook dit jaar ziet het er somber uit. Al zijn er tekenen van economisch herstel, het Centraal Planbureau verwacht dat het aantal werklozen, ruim 650.000, in 2014 blijft stijgen.

Over het aantal Nederlanders dat is vertrokken vanwege de slechte baankansen, is weinig bekend. In 2012 – de meest recente cijfers – emigreerden volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek zo'n 143.000 'inwoners van Nederland', maar dat zegt weinig. In deze groep zitten ook veel tweedegeneratieallochtonen die terugkeren naar het land van herkomst, au pairs en gepensioneerden die naar zonniger oorden als Zuid-Spanje verhuizen.

De arbeidsmarkt speelt beslist een rol bij de wens om te emigreren, merkt Tom Bey (55), organisator van de emigratiebeurs in Houten, die begin volgende maand voor de achttiende keer wordt gehouden. 'Wij krijgen steeds meer bezoekers die in eerste instantie op zoek zijn naar een baan en niet naar een prettiger land om te leven. Dat was jarenlang, naast de liefde, de voornaamste drijfveer om te emigreren.' Zoals Marco van Velzen (46) en Anita Weerheim (44) uit Delft. 'Als de zaken in Nederland goed waren blijven gaan, waren we nooit vertrokken' (zie 'Australië biedt zoveel meer kansen' op pagina 48).

Op de emigratiebeurs staan steeds meer bedrijven en instellingen uit andere landen die personeel zoeken. Een land dat volgens Bey echt staat te springen om immigranten, is Zweden. 'Daar hebben ze met het oog op de vergrijzing van alles nodig – van medisch personeel tot bejaardenverzorgers en vrachtwagenchauffeurs. En het is een prettig land om te wonen.'

Dat vindt ook Menno de Vries (42) uit het Friese Warga, die jarenlang als theatertechnicus werkte. Hij verloor in 2010 zijn baan en kon hier niets anders vinden. Sinds 2012 werkt hij als buschauffeur in het Zweedse Gällivare. Voor zijn werk was De Vries enkele malen in Zweden en de cultuur en werksfeer spraken hem aan. Toen ook zijn vrouw haar hbo-baan in de jeugdzorg verloor, besloten ze te emigreren. 'Wij willen onze kinderen van 2, 5 en 8 iets bieden en hier in Zweden waren veel meer kansen dan in Nederland.' Zijn leeftijd – op de Nederlandse arbeidsmarkt geldt iemand van boven de veertig jaar vaak al als oud – was in het vergrijsde Zweden geen probleem. 'Ik heb collega's van 70, ik ben hier echt een jonkie.'

Zweden is vanwege de vergrijzing ook blij met ondernemers die bedrijven willen overnemen van Zweedse ondernemers die met pensioen gaan. 'Gemeenten ontvangen hen met open armen,' zegt Bey. En wie een goed ondernemersplan heeft, krijgt in sommige gemeenten een gratis talencursus, en soms zelfs een vergoeding van de verhuiskosten.

Afgestudeerde jongeren die nu in de ho-

Foto Thinkstock, bewerking Studio Elsevier

ELSEVIER Nummer 2 (11 januari 2014), pagina 46. © Elsevier

‘HIER KAN IK ME BREDER ONTWIKKELEN’

Berry Schrijen (27) ging op de bonnefooi naar China. Hij is daar financieel manager voor Gispen

‘Tot een paar jaar geleden had ik geen enkele ambitie om in het buitenland te gaan werken. Tijdens mijn studie aan Maastricht University moest ik echter meedoen aan een internationaal uitwisselingsprogramma. Als Limburger leek België mij ver genoeg, maar ik kreeg een plaats in Singapore toegewezen. Het was de eerste keer dat ik met een vliegtuig ging.

‘Eenmaal daar, werd ik steeds enthousiaster. Ik reisde ook door China en werd gegrepen door de bloeiende economie. Na mijn studie studeerde ik een jaar Mandarijn in China en werkte ik twee jaar in Nederland, waarvan een jaar voor mijn eigen bedrijf in online-advertising. Daarvoor deed ik ook zaken in China, maar ik wilde meer. Ik wilde daar zijn waar het gebeurt.

‘Begin 2012 ben ik op de bonnefooi naar Sjanghai gegaan om een baan te zoeken. Voor een relatief jonge, onervaren westerling liggen de banen hier niet voor het oprapen. Maar bij westerse bedrijven zijn er, vaak via via, mogelijkheden om lokaal aan de slag te gaan.

‘Uiteindelijk kwam ik via via in contact met de Nederlandse kantoormeubelfabrikant Gispen. Die heeft bij Sjanghai een fabriek die de stalen onderdelen voor hun meubels maakt en ze zochten een financieel manager.

‘In Nederland had ik met mijn studie bedrijfseconomie waarschijnlijk ook wel een baan kunnen vinden. Maar ik had nooit, zoals hier, op mijn 27ste al in het dagelijks bestuur van een bedrijf gezeten. Ik word zelfs ’s ochtends opgehaald door een auto met chauffeur.

‘Ik leer hier snel, veel en ontwikkel me in de breedte. Ik doe unieke werkervaring op die ook een pre is voor als ik terug ben in Nederland. Maar het is nog de vraag of ik ga, want inmiddels woon ik hier samen met mijn Chinese vriendin!’

Berry Schrijen werkt voor het Nederlandse Gispen in Sjanghai. ‘Ik wilde daar zijn waar het gebeurt’

Foto Chad Ingraham/HH

Marco van Velzen en Anita Weerheim met Ties (5), Siem (3) en Dylan (18). 'Het ondernemersklimaat hier is aantrekkelijk'

'AUSTRALIË BIEDT ZOVEEL MEER KANSEN'

Marco van Velzen (46) en Anita Weerheim (44) zetten hun bedrijf voort in het Australische Noosa

Marco van Velzen: 'Ons bedrijf Velco Holland uit Delft maakt funderingen voor tuinbouwkassen. Tot eind 2008 draaiden we prima, maar sindsdien is het aantal opdrachten in Nederland en de rest van Europa flink teruggelopen. Om te concurreren met bedrijven die goedkope Oost-Europeanen inhuren, moest ik onder de kostprijs gaan zitten. Dat is niet vol te houden.

'Ik deed al sinds 2004 projecten in Australië. De overheid daar doet mega-investeringen in agricultuur, met het oog op de groeiende wereldbevolking en voedselvraag. De kas heeft daar de toekomst en voor ons bedrijf liggen er veel mogelijkheden.

'Daarom besloten we ons bedrijf per 2014 voort te zetten in Australië, als Velco Holland Overseas. Mijn zoon Dylan, die zich mogelijk later bij ons voegt, neemt voorlopig de zaken waar voor ons Nederlandse bedrijf, maar de focus ligt vanaf nu op Australië. Ik zie de situatie in Europa de komende tien jaar namelijk niet verbeteren.'

Anita Weerheim: 'Het was nooit onze droom om naar Australië te emigreren. Als de zaken in Nederland goed waren blijven lopen, waren we niet gegaan.' Van Velzen: 'We vertrekken niet omdat we ontevreden zijn over de kwaliteit van leven in Nederland.' Weerheim: 'Australië biedt zakelijk kansen en het is een mooi land – met goede scholen en gezondheidszorg – waar wij onze kinderen graag laten opgroeien.'

Van Velzen: 'Het ondernemersklimaat is er aantrekkelijk. Je moet wel door een administratieve molen, maar als je iets brengt wat goed is voor de economie, ben je welkom. Nederlandse expertise op het gebied van glas- en tuinbouw is er gewenst.' Weerheim: 'We hebben ons goed voorbereid, zijn er enkele malen geweest en vertrekken deze maand. Voor hoelang weten we niet. We geven het in elk geval twee jaar de kans.'

reca of in een supermarkt werken, kunnen wellicht beter proberen een baan op hun niveau te vinden in het buitenland. Daarmee slaan ze twee vliegen in één klap: ze doen internationale ervaring op én passende werkervaring. Zoals Manon Dijkers (28), die sinds afgelopen zomer in het Duitse Frankfurt als accountmanager werkt bij een bedrijf dat displays maakt voor cosmeticahuizen. Die stad was 'zeker niet mijn eerste keus', maar Dijkers realiseert zich dat ze haar handen mag dichtknijpen dat ze zo snel na haar afstuderen een baan vond. 'Ik ken veel afgestudeerden die al maanden op zoek zijn' (zie 'Ik dacht eerst: wat moet ik daar?' op pagina 49).

Te vaag

Maar hoe pak je het aan? 'Bedenk wat je wilt en wat je kunt,' zegt Nannette Ripmeester (48), eigenaar van Expertise in Labour Mobility (ELM) in Rotterdam, dat bedrijven en expats adviseert over arbeidsmobiliteit en werken in het buitenland. 'Bij workshops aan Nederlandse studenten bijvoorbeeld, hoor ik vaak dat ze "iets internationaals" willen. Maar dat is te vaag. Een Chinese student weet vaak al precies waarom hij voor een bepaald land kiest.' Ook loont het om na te gaan aan welke arbeidskrachten landen behoefte hebben. Want niet alle landen zijn zo toeschietelijk als Zweden en Canada. Voor veel landen geldt dat wie iets kan toevoegen aan de economie, makkelijker een werkvisum krijgt. Sowieso moet iemand bereid zijn om de taal te leren van het land waar hij heen wil, zegt Ripmeester. 'Als jij in Milaan wilt werken, moet je Italiaans spreken, anders kun je het vergeten.'

Wie een baan wil in het buitenland, moet ook een plan hebben. 'Bedenk niet wat een bedrijf jou kan bieden, maar wat jij dat bedrijf kunt leveren, zoals kennis van een bepaalde markt of product. Veel mensen vinden die omslag moeilijk, maar het is essentieel als je een baan wilt vinden,' zegt Ripmeester. Wie vooraf weet wat hij wil, kan dan soms zelfs terecht in landen die nou niet echt bekend staan om hun krappe arbeidsmarkt. 'Toen iemand in een workshop laatst vertelde dat hij graag naar Spanje wilde, lachte de rest van de groep hem bijna uit. Maar hoewel de werkloosheid daar enorm is, zijn ze in bepaalde sectoren, zoals bio-engineering, op zoek.'

Gericht zoeken helpt ook in China bij het vinden van een baan, zegt Michael Douglas (36) van het in Sjanghai gevestigde Nederlandse recruitmentbedrijf 2-Shanghai. 'Ik krijg per maand tientallen cv's toegestuurd van Nederlanders die hier willen werken, maar de meesten kunnen we niet helpen omdat hun cv's veel te algemeen zijn.'

Want de Chinese economie mag dan booming zijn, de banen voor westerlingen liggen niet meer voor het oprapen. 'Het is voor buitenlanders lastiger om hier een baan te vinden dan in 2006, toen ik hier begon. Chinezen zijn steeds hoger opgeleid en er zijn

Foto Suzanne van de Kerk

Manon Dijkers is accountmanager bij Gesa. 'Het is een luxe dat ik een baan – op niveau – kreeg aangeboden'

'IK DACHT EERST: WAT MOET IK DAAR?'

Manon Dijkers (28) greep het aanbod van een baan in 'saai' Duits Frankfurt met beide handen aan

'Werken in het buitenland leek me altijd best leuk, maar dan wel in een wereldstad als New York of in een warm land. Met Duitsland had ik niets, en al helemaal niet met een "saaie" stad als Frankfurt. Maar toen ik daar een baan kreeg aangeboden na mijn masterstudie – communicatie, organisatie en management, in Amsterdam – heb ik die kans met beide handen aangegrepen.

'Sinds ruim een half jaar ben ik internationaal accountmanager bij Gesa, een Duits bedrijf dat displays maakt voor cosmeticahuizen als L'Oréal. Tijdens mijn stage bij een bedrijf in Nederland, had ik vaak contact met ze. Toen ik aan mijn scriptie werkte, vroegen ze of ik bij hen wilde komen werken. Ik dacht eerst: wat moet ik in Frankfurt?! Maar ik ben op de trein gestapt, het voelde goed en dus heb ik ja gezegd.

'Ook omdat het in Nederland nu heel lastig is een baan te vinden. Het alternatief was na mijn scriptie werkloos thuiszitten. Al afgestudeerde vriendinnen waren al maanden aan het solliciteren en op "inhousedagen", kennismakingsdagen voor bijna-afgestudeerden, van bedrijven als Heineken en Ahold liep ik tussen duizend andere geïnteresseerden. Het is dus een luxe dat ik een baan – op niveau – kreeg aangeboden.

'Ik spreek geen Duits, maar dat vonden ze geen probleem. Op mijn werk gaat veel in het Engels. Ik versta al veel en als je iets in het Nederlands zegt en er een "schwung" aan geeft, klinkt het al snel best aardig.

'Vrienden vragen me wanneer ik terugkom. Maar daar wil ik nu nog helemaal niet over nadenken. Want mijn werk is leuk en leerzaam, en Frankfurt blijkt ook nog eens een superleuke stad. Ik heb zelfs al een vast contract, dat is in Nederland bijna onmogelijk tegenwoordig. Voorlopig heb ik het hier veel te goed naar mijn zin.'

vanwege de hoge werkloosheid in Europa tegenwoordig veel meer Europeanen, zoals Fransen, Duitsers en Nederlanders, die hier willen werken. Ik ontvang veel meer Nederlandse aanmeldingen dan voorheen.'

Toch zijn er wel mogelijkheden. 'Je moet aantonen dat je toegevoegde waarde hebt. Aan creatieve mensen is in China nog steeds behoefte, dus designers willen ze graag hebben. En westerse bedrijven willen toch vaak iemand die de internationale setting begrijpt waarin dat bedrijf opereert, dus ook daar liggen kansen. Verder zijn relaties belangrijk. Als je de juiste mensen kent, opent dat sneller deuren.' Dat merkte ook Berry Schrijen (27), die via via een baan bij Atriol vond, een Chinese fabriek van kantoormeubelmaker Gispen (zie 'Hier kan ik me breder ontwikkelen' op pagina 47).

Wie het minder rigoureus wil aanpakken, kan in de grensgebieden kijken. 'In tijden van crisis zie je vaker dat het aantal Nederlanders die vlak over de grens gaan werken, toeneemt,' zegt Wessel Agterhof (42), woordvoerder van het UWV. De uitkeringsinstantie en werkbemiddelaar ziet nu echter dat het aantal werkzoekenden die aanvinken bereid te zijn in het buitenland te gaan werken, sterker toeneemt dan anders. Heen en weer rijden, of door de week een kamer huren, behoort dan tot de mogelijkheden.

Verhuizen kan natuurlijk ook. In Duitsland is dankzij nieuwe wetgeving een grote vraag naar crecheleidsters, die in Nederland bij bosjes worden ontslagen omdat er is bezuinigd op de kinderopvangtoeslag. Ook artsen, fysiotherapeuten en andere medische professionals zijn er gewenst. Het Goethe-instituut in Amsterdam biedt talencursussen Duits aan Nederlandse piloten, zodat die in Duitsland aan de slag kunnen.

Wie de blik verruimt ziet dat er werk genoeg is, en dus niet alleen voor technici, die immers overal ter wereld aan de slag kunnen. E

Foto Markus Hintzen/HH